

יד מהרש"א

מסכת פסחים

פרק כיצד צולין

חלק א'

עד. -- עט.

י"ז אדר שני תשע"ד

מפתח

דף עד.....	3
תד"ה האי מולייתא.....	3
תד"ה כבולעו.....	4
דף עד:.....	6
תד"ה שאני לב דשיע.....	6
תד"ה אסמיק חליי'.....	7
דף עה.....	9
סוגיא דתנור גרוף חלק א' – תד"ה וגרפו ובא"ד וחום האבוקה.....	9
סוגיא דתנור גרוף חלק ב' – תוספות ד"ה הא לאו הכי.....	12
תד"ה נכווה בגחלת.....	14
תד"ה הא לאו הכי גחלת לא איקרי אש.....	15
רש"י ד"ה קא משמע לן ותוספות ד"ה באש תשרף.....	16
דף עה:.....	18
רש"י ד"ה אמר אביי.....	18
דף עו.....	20
תד"ה בשלמא.....	20
תד"ה אלא למ"ד.....	21
דף עו:.....	23
תד"ה מאי לאו.....	23
גמרא אלא אי אמרת.....	25
תד"ה אסרה רבא מפרזיקא.....	26
דף עז.....	27
תד"ה סלקא דעתך אמינא.....	27
תד"ה שכן יש.....	30
תד"ה ר' אליעזר אומר הציץ מרצה.....	31
תד"ה נימא מתניתין דלא כר' יהושע ותד"ה נימא דלא כר' יהושע.....	32
דף עז:.....	35
גמרא אי הכי אימא כולי'.....	35
רש"י ד"ה עומר ושתי הלחם ותד"ה אלא פשיטא והא לא קשיא.....	36
דף עח-עח:.....	38
רש"י ד"ה ביחיד לכתחלה פסולה ותד"ה הא לא קשיא ותד"ה כי מודה בנטמא.....	38
תוספות ד"ה ולעכב לא.....	40

דף עד.

תד"ה האי מולייתא

[דף עד עמוד א] בתוספות בד"ה האי מולייתא כו' ואין מניחין אותו לפלוט דקאמר התם רב הונא כו' במסכת חולין לאכול ככר שחתך עליה כו' עכ"ל כצ"ל [ולפי] מ"ש המפרשים דאיירי התם בנצלה עד שיהא ראוי לאכילה אין ראייה מהתם דהבשר עצמו מותר דיצא כל דמו והככר אינו אסור אלא משום מראית עין וק"ל:

(1) תוספות

(א) רבינו תם

(i) דם האיברים שלא פירש ממקומו מותר

(ii) והא ראי'

(1) דבמסכת חולין קאמרי דאסור לאכול ככר שחתך עלי' בשר שנצלה הגם שבשר עצמו מותר

(2) ומשמע דמשתעי בבשר שלא נצלה כל צרכו שלא יצא כל דמו

(3) ומוכרח

(א) אשר בשר עצמו מותר מחמת דדם שנשאר בו לא פירש ממקומו והוה דם האיברים

(ב) משא"כ ככר דאסור מחמת שנכנס בו דם שפירש ממקומו בבשר

(ב) מהרש"א

(i) יש מפרשים

(1) דבשר עצמו מותר שנצלה כל צרכו ולא נשאר בו דם

(2) והיינו טעמא דככר אסור משום מראית העין דהרואין יטעו למימר דנכנס דם לתוכו

(ii) ולכן אין ראי' מהתם דדם האיברים מותר

תד"ה כבולעו

בד"ה כבולעו כך כו' ומטעמא כבולעו כך פולטו נמי לא הוי שרי התם גבי כבד אלא בדיעבד כו' עכ"ל אין זה תירוץ אחר אהא דלא נקט התם מטעם כבולעו כך פולטו דהא מטעם דמשריק שריק דקאמר התם נמי לא שרי אלא בדיעבד אלא משום דמשמע להו דמולייתא דשרי אפי' לכתחלה הכא מטעם כבולעו כך פולטו קאמרי דמטעם כבולעו כך פולטו לא הוי שרינן התם לכתחלה בכבד דאפי' מטעם דמשריק שריק התם דעדיף לא שרינן משום דגרע טפי ממולייתא דהכא איירי בבשר ואף על גב דגבי פסח כו' וק"ק דא"כ מאי מייתי מפסח אמולייתא דאימא דדוקא בפסח לא החמירו ואפי' בכבד וי"ל דהכי מייתי כיון דבפסח ליכא איסורא אפי' בכבד מסברא דאין להחמיר בבשר בחולין וק"ל:

בא"ד טפי משאר בשר שלא נמלח דבישרא ע"ג בישרא כו' עכ"ל כצ"ל וק"ל:

בא"ד ויש ללמוד היתר במולייתא אפי' נמלח בשר החיצון כו' והפנימי לא נמלח כו' עכ"ל ר"ל דאע"ג דהשתא ליכא למימר איידי דפליט דם דידיה פולט דם הנבלע בו מן הפנימי אפ"ה שרי מטעם כבולעו כו' וק"ל:

(1) הקדמה א'

(א) מולייתא משמעו טלה או עוף שלא נצלה וממלאים אותו בבשר שלא נצלה וצולין שניהן ביחד

(ב) קרבן פסח דומה למולייתא מפני שנצלה לאחר דממלאין אותו על ראשו על כרעיו ועל קרבו

(2) הקדמה ב'

(א) מולייתא וקרבן פסח שרי לאוכלן דמחמת שצולין אותן כשם שבולעין דם מבשר שבתוכן חוזרין לפלוט אותו דם

(3) הקדמה ג' – כבד על גבי בשר

(א) גמרא במסכת חולין

(i) כבד שצולין אותו על גבי בשר שרי בשר באכילה בדיעבד אפילו באופן שנטף דם מן הכבד לבשר

(ii) משום דמחמת שצולין אותו דם מישרק שריק מן הבשר ולא נבלע בו

(4) הקדמה ד'

(א) עדיף למיסמך על דם מישרק שריק מלמיסמך על כבולעו כך פולטו

(i) מפני דמחמת "דם מישרק שריק" נוקטין אשר דם מעולם לא נבלע בבשר

(ii) מה שאין כן לגבי "כבולעו כך פולטו" נוקטין דאכן נבלע דם בבשר ברם בסוף חזר ופולטו

(5) הקדמה ה'

(א) מטעם שאינו מעניננו נוקטין אשר "מישרק שריק" לית לאומרו לגבי בשר שממלאין בו כגון מולייתא או קרבן פסח

(6) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) לכאורה מקשי תוספות דכבד על גבי בשר אמאי לא סמכי נמי על כבולעו כך פולטו להתיר

(ב) ולכאורה מתרצי תוספות דמטעם כבולעו כך פולטו לא הוי שרי התם גבי כבד אלא בדיעבד

(7) מהרש"א בד"ה כבולעו

(א) לא יתכן דכך כיוונו תוספות דהרי כבד על גבי בשר אפילו מטעם מישרק שריק דעדיף לא שרי אלא בדיעבד

(ב) אלא תוספות מקשי ככה

(i) מאי שנא כבד על גבי בשר דמותר דיקא בדיעבד הגם דבדידי' איכא למימר משרק שריק

(ii) אף על פי שמולייתא וקרבת פסח מותרין אף לכתחלה הגם דלדידהו ליכא למימר מישרק שריק וצריכין למיסמך על כבולעו כך פולטו

(ג) ומתרצי דשאני כבד דיש בו דם הרבה

(8) המשך תוספות

(א) קשיא

(i) הרי קרבן פסח ממלאים אותו אף בכבד ומכל מקום מותר לכתחלה

(ב) תירוץ

(i) שאני קרבן פסח דכתיב על ראשו ועל כרעיו ועל קרבו

(9) המשך מהרש"א

(א) אם כן תיקשי הא דבגמרא מייתי מקרבן פסח סייעתא למולייתא דמותר אף לכתחלה

(ב) תירוץ

(i) כיון דבפסח מטעם כבולעו כך פולטו מותר לכתחלה אף בכבד מסתבר דמטעם כבולעו כך פולטו במולייתא דליכא כבד שרי אף לכתחלה

(10) המשך תוספות כמבואר במהרש"א בא"ד ויש ללמוד היתר ולכאורה כיוון מהרש"א לדברי בית יוסף בטור יורה דעה סימן ע"ז ס"ק א' אליבא דרא"ש ועיין שם לעוד ביאור

(א) היכא דנמלחו בין בשר החיצון בין בשר הפנימי ולא נצלו כלל שרי אף מבלי למיסמך על כבולעו כך פולטו "דאידי דפלט [חיצון] דם דידי' פולט גם הנבלע בו מן הפנימי"

(ב) ברם היכא שמלחו דיקא לחיצון ושהה כדי מליחה דהשתא אינו טריד לפלוט דמו שנאמר אגב פליטת דמו הוא פולט מה שבולע מן הפנימי מכל מקום שרי לכתחלה דמיהת איכא למימר כבולעו מן הפנימי כך פולט מה שבלע מן הפנימי

דף עד:

תד"ה שאני לב דשיע

[דף עד עמוד ב] בד"ה שאני לב דשיע נראה דכ"ש דמבחוץ הוא יותר שיע עכ"ל והיינו כפירש"י דשרי אפילו לקדירה דהרוטב מוציא ומוליך הדם לחוץ ולא בלע נמי מבחוץ דהא חזינן דיותר שיע מבחוץ אבל אי לא היה שיע מבחוץ ליכא לפרושי במסקנא נמי אלא בצלי וק"ל:

(1) הקדמה

(א) קבענו בדיבור דלעיל דהאי מולייתא שריא לכתחלה דבצלי נקטינן אשר "כבולעו כך פולטו" וכשם שטלה או עוף בולע דם מבשר שבתוכו כך פולט לאותו דם חוצה

(ב) ברייתא

(i) הלב קרעו ומוציא את דמו

(ii) לא קרעו – קרעו לאחר בישולו

(ג) גמרא

(i) שאלה

(1) האם מוכרח ד"בישולו" משמעו צלי והיינו טעמא דברייתא לא חיישא אשר לב בולע דם שבתוכו משום דכבולעו כך פולטו

(ii) תשובה

(1) יכול להיות דברייתא לית לה כבולעו כך פולטו ואשר "בישול" משמעו בישול קדירה כפשוטו ומובן אשר לבישול כמשמעו לית למימר כבולעו כך פולטו

(2) והיינו טעמא דיותר אפילו בקדירה דלב שאני דשיע ולא בולע

(2) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) מיהת ניחש אשר רוטב בקדירה מביא דמו לצד חיזון של הלב ונבלע שם

(ii) ולכן ליישב הברייתא אכן מוכרח דמדובר בצלי ומותר מטעם כבולעו כך פולטו

(ב) תירוץ

(i) חזינן במציאות דיותר שיע בחוץ מבפנים ולכן מובן דאף מבחוץ לא בולע מדם שברוטב בבישול קדירה

תד"ה אסמיק חליי'

בד"ה אסמיק חלייה כו' ועוד התם משמע שהחלא מצמית ולא מפליט כו' עכ"ל ק"ק
דאימא שאני היכא דאסמיק דמפליט טפי וכן יש לדקדק בפירושם לקמן דאסמיק היינו
דאשתהי ודלא אסמיק דלא אשתהי אמאי לא פירשו כפשטא כפירש"י בדאסמיק דהיינו
נצרר הדם מחמת מכה וגרסי' הוא וחלא אסור ובלא אסמיק גם החלא שרי כההיא דכל
הבשר ויותר יש לדקדק בדברי הטור י"ד סי' ס"ז דבההיא דאסמיק חתכיה ומלחיה כו'
דלעיל פי' כפירש"י דהיינו שנצרר הדם ע"י מכה והכא באסמיק הוא וחלא אסור פי' כדברי
התוס' דאשתהי ודברי הרא"ש נכונים בזה שכתב כאן כדברי התוספות וכתב על זה ובהאי
אומצא דאסמיק פליגי לעיל ואי חתכיה ומלחיה כו' ר"ל דהיינו נמי באשתהי ודו"ק:

(1) הקדמה

(א) "אומצא" משמעו בשר שלא נמלח ולא נתבשל או נצלה

(2) גמרא

(א) חלק א'

(i) אומצא דאסמיק וחתכיה ואחתי' אגומרא וצלאו ר' אחא מיקל ורבינא מחמיר

(ii) טעם מחלוקת הלז אינו מעניינו

(ב) חלק ב'

(i) לגרסת רש"י – חלי' אסור

(ii) לגרסת תוספות – הוא וחלי' אסורין

(3) רש"י אליבא "לישנא אחרינא"

(א) אומצא דאסמיק בין בחלק א' דשמעתין בין בחלק ב' דשמעתין משמעו דאיסמק ע"י מכה עוד בחיי
הבהמה

(ב) ובחלק ב' דשמעתין דנין בגוונא דלאחר שנחתך ונצלה נתנו בחלא ומסקי דאותו חלא אסור אפילו לרב
אחא מדם האומצא ברם אומצא גופי' נשאר בהתירו

(4) תוספות

(א) קשיא א' לשיטת רש"י

(i) מוכח בפרק כל הבשר דחלא מיצמית צמית לדם ולא מפליט פליט ולכן חלא מותר

(ב) קשיא ב'

(i) עוד מוכח מפרק כל הבשר דכל היכא דחליי' אסור אומצא נמי אסור

(5) מהרש"א

(א) תירוץ לקושיא א' דתוספות

(i) היכא דאסמיק פולט יותר משמצמית

(ב) קשיא לתוספות

(i) לתרץ קושיא ב' דתוספות לא איצטריך ביאור חדש דנייתי לה להלן

(ii) ומספיק הי' להו למימר דגרסינן "הוא וחליי' אסורין" במקום "חלא אסור"

6) תוספות – ביאור חדש שלא כרש"י

- א) חלק ב' דגמרא לא משתעי בבשר חי דאסמיק מקודם ולאחר כך נצלה
- ב) אלא מדובר בבשר חי שלא אסמיק ונתנו בחלא
- ג) השתא

- i) אלו לא נשתהה בחלא ולא אסמיק שרי דמובן אשר צמית לי' חלא לאומצא ואכתי לא נפלט דמו לחלא ואף אומצא שרי מטעם שאינו מענינו
- ii) משא"כ אם נשתהה אומצא בחלא עד שאסמיק מובן דלא צמית ואז הוא וחליי' אסורין כבגרסת תוספות

7) מהרש"א

א) שאלה

i) לשיטת תוספות מאי פירושו של בשרא דאסמיק בחלק א' דגמרא

ב) תשובה

i) רא"ש מפרש בניחותא

(1) דאף בחלק א' בגמרא בנאסר מחמת דנשתהה בחלא קא מיירי

(2) ודנין רב אחא ורבינא באלו הותר בחתיכה וצליי'

ג) טור י"ד מדחיק לומר

i) דבחלק א' לגבי מחלוקת רב אחא ורבינא קאי בבשר דאסמיק מכבר מחמת מכה כבשיטת רש"י

ii) מה שאין כן בחלק ב' מדובר באסמיק על ידי חלא כפירוש תוספות

דף עה.

סוגיא דתנור גרוף חלק א' – תד"ה וגרפו ובא"ד וחום האבוקה

[דף עה עמוד א] בד"ה וגרפו ואפה כו' ותירץ ר"י שאני גחלים כו' אבל חום התנור שגרפו מחמת חום השלהבת כו' עכ"ל אבל רש"י פי' בפ' כל שעה אהא דאמר התם בשלה ע"ג גחלים ד"ה מותרת דכ"ש בתנור גרוף כו' ואפשר דהיינו למ"ד התם דאפי' בגחלים לוחשות ד"ה מותר דהוה כ"ש תנור גרוף והכא לא קמבעיא ליה בתנור גרוף אלא למ"ד התם בעוממות [דוקא] ד"ה שרי. ואין להקשות השתא דסברות הפוכות הוא דלענין ערלה גחלים עפרא נינהו ומותר ובתנור גרוף מבעיא ליה אי מקרי אש ולענין פסח אמרי' בהיפך דתנור גרוף ודאי לאו אש נינהו וגחלת מקרי אש לר' די"ל דהכא למ"ד התם בערלה דוקא בגחלים עוממות שרי והשתא ניחא לאוקמא הא דר' לענין פסח בגחלים לוחשות ועוד יבא בזה לקמן ודו"ק:

בא"ד וחום אבוקה אסור א"כ כשגרפו ואפה כו' עכ"ל ר"ל לפי הסברא שכתבו דחום התנור כו' מחום השלהבת וא"כ מה לי אבוקה כנגדו דהוי חום השלהבת ומה לי חום התנור דהוי נמי חום השלהבת ומה שהקשה מהרש"ל דמוקי ליה התם דוקא באבוקה כנגדו י"ל דהיינו אבוקה בלא תנור וה"ה תנור שגרפו דה"ל נמי חום שלהבת ואפשר דעדיף מה"ט אפי' מגחלים לוחשות דלא בא החום מן השלהבת וכמ"ש התוספות ודו"ק:

בא"ד ובירושלמי דייק כשהפסח נצלה כו' עכ"ל אין כאן מקומו אלא לקמן גבי פסח וק"ל:

(1) ברייתא דף כו:

(א) תנור שהסיקו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת רבי אומר הפת אסורה

(ב) בישלה על גבי גחלים של קליפי ערלה הפת מותרת

(2) גמרא דף כז.

(א) מחלוקת

(i) אית למאן דאמר דהפת מותרת דיקא בגחלים עוממות דקלישי

(ii) ואית למאן דאמר דהפת מותרת אפילו בגחלים לוחשות דאלימי

(ב) שאלה

(i) אלו מותרת אפילו בגחלים לוחשות היאך מוקמת לה הך דפת אסורה

(ג) תשובה

(i) "באבוקה" כלומר כשקליפי ערלה עדיין בעין הן ואבוקה זה עומד ובווער בשלהבת כנגד הפת

(ד) גמרא דידן

(i) איבעיא דרב חיינא בר אידי

(1) היאך ידין רבי לפת שנאפה בחום שנשאר בתנור לאחר שגרף קליפי ערלה שהיו בווערין בו

(ii) תשובה דרב אדא בר אהבה

(1) רבי קסבר דהפת מותרת

(3) תוספות

- (א) קושיית ריב"א לאיבעיא דרב חיננא בר אידי
- (i) לכאורה אפילו חום גחלים עוממות גדול יותר מן חום תנור שגרפו
- (ii) וכיון דלכולי עלמא אפאו על גבי גחלים עוממות מותרת לרבי כל שכן אשר פת שאפאו בתנור גרוף דמותר לרבי
- (ב) תירוץ ר"י
- (i) לאו בכמות החום תליא מילתא
- (ii) פת שנאפה על גבי גחלים של ערלה מותרת מפני שאין חומן בא מן איסור בעין אלא מחמת גחלים וגחלים עפרא בעלמא הן
- (iii) מה שאין כן בתנור גרוף דחומו מן שלהבת אבוקה שהיתה בו בא שהוא איסור ערלה בעין ולכן מיבעי ליה אלו פת מותרת אפילו באופן זה
- (ג) קושיית ר"י כמבואר במהרש"א בא"ד וחום האבוקה
- (i) קבענו לעיל אשר פת שנאפה באבוקה אסורה לכולי עלמא
- (ii) מה לי חום תנור גרוף דחומו מן איסור בעין שהיתה בו לפניו בא מה לי שלהבת אבוקה דחומו מן איסור בעין שבוער בו עכשיו בא ואסור לכולי עלמא אליבא דרבי
- (iii) ואמאי מיבעי ליה רב חיננא בר אידי דלמא תנור גרוף שאני דמותר ואמאי מסיק רב אדא בר אהבה אשר בקושטא תנור גרוף שאני ומותר
- (4) מהרש"ל
- (א) קשיא לקושיית ר"י
- (i) שאני ושאני
- (ii) דהרי באבוקה אסור דיקא באבוקה כנגדו דהיינו כשהאיסור בעין עומד ובווער כנגד הפת משא"כ בתנור גרוף דאיסור בעין אינו עומד כנגדו
- (5) מהרש"א בא"ד וחום האבוקה
- (א) תירוץ לקושיית מהרש"ל
- (i) לא מצרכי התם שיהא אבוקה כנגדו אלא באופן דאופה שלא בתנור
- (ii) עיין מהרש"א דף כו: בד"ה אימור
- (6) רש"י דף כו:
- (א) כיון דכולי עלמא מודי אשר בישלה על גבי גחלים מותר
- (ב) כל שכן דפת מותרת באפאה בתנור גרוף
- (7) מהרש"א ד"ה וגרפו
- (א) קשיא
- (i) מובן אשר רש"י לאו במהלך ר"י אזל
- (ii) ותיקשי ליה הא דבסוגיא דידן מיבעי ליה רב חיננא בר אידי מה דינו של פת שאפאה בתנור גרוף
- (ב) תירוץ
- (i) הך "כל שכן" דרש"י לא אמרה אלא למאן דאמר דפת מותרת אפילו באפאה על גבי גחלים לוחשות

- (ii) ורב חיננא בר אידי לא מיבעי לי' אלא למאן דאמר אשר פת מותרת דיקא באפאה על גבי גחלים עוממות
- (8) ברייתא
- (א) רבי אית לי' לגבי קרבן פסח אשר גחלים "אש" חשיבא מה שאין כן תנור גרוף דלאו "אש" חשיבא
- (9) המשך מהרש"א
- (א) קשיא לשיטת ר"י
- (i) הרי סברות הפוכות הן
- (ii) דלענין ערלה מיבעי לי' אלו תנור גרוף אש חשיבא מה שאין כן גחלים דקתני בברייתא להדיא דלאו אש חשיבא
- (iii) ולגבי קרבן פסח קתני בברייתא להדיא דתנור גרוף לאו אש חשיבא וגחלים יש להן דין אש
- (ב) תירוץ
- (i) יכולנו למימר אף לשיטת ר"י אשר סוגיא דידן לא אתיא אלא למ"ד אשר לרבי אפאה בגחלים הפת מותרת דיקא בגחלים עוממות אתא שפיר
- (ii) והך דרבי לגבי פסח משתעי בגחלים לוחשות

סוגיא דתנור גרוף חלק ב' – תוספות ד"ה הא לאו הכי

בד"ה הא לאו הכי כו' סתם גחלת דמשנה ודברייתא הוי לוחשות עכ"ל כתב מהרש"ל ותימה הלא לשם איכא מ"ד בשלה ע"ג גחלים בעוממות וא"ל דסוגיא כו' עכ"ל ע"ש באורך. ונראה דודאי כן דרמי ליה לרב חסדא אגחלים ס"ל כמ"ש התוס' דסתם גחלים דברייתא הוה לוחשות וס"ל כמ"ד התם דאפי' לוחשות מותר אלא דרב חיננא דקמבעיא ליה לעיל בתנור לא ס"ל הכי אלא דלא שרי התם אלא בעוממות ולשון תורה וברייתא שוה לרב חיננא וק"ל:

(1) הקדמה

(א) ברייתא א'

(i) רבי אית לי' לגבי פסח שגחלים צלי אש מיקרי אף בלי ריבוי מיוחד

(ב) ברייתא ב'

(i) רבי אית לי' לגבי מכות מצורע אשר גחלים מקרי על סמך ריבוי מיוחד

(ג) ברייתא ג' בדף כו':

(i) רבי אית לי' דאפה לפת על גבי גחלי ערלה מותרת

(ד) גמרא דף כז.

(i) מחלוקת

(1) אית למאן דאמר דהפת מותרת דיקא בגחלים עוממות דקלישי

(2) ואית למאן דאמר דהפת מותרת אפילו בגחלים לוחשות דאלימי

(2) הקדמה ב'

(א) קבענו כדיבור דלעיל אשר רב חיננא בר אידי מוכרח דאית לי' כמאן דאמר דפת מותרת דיקא בגחלים עוממות

(3) גמרא

(א) רמי לי' ר' אחדבוי בר אמי לרב חסדא

(i) אמאי צריכין רבוי לגבי מצורע דגחלים אש מיקרי ולא צריכין ריבוי לגבי פסח דגחלים אש מיקרי

(4) תוספות ד"ה הא לאו הכי

(א) קשיא

(i) ליתרצי דלישנא דקרא ולישנא דברייתא אינן שוות

(1) דקרא דמכוה בעוממות משתעי ולכן צריכין רבוי מיוחד למילף אשר אש מיקרי

(2) משא"כ ברייתא א' דרבי לגבי פסח בלוחשות משתעי ולכן לא איצטריך ריבוי מיוחד למילף דאש מיקרי

(5) מהרש"ל כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) האיך נוקטין תוספות דסתם "גחלים" בברייתא בלוחשות משתעי

- (ii) הרי קבענו דבדף כז. איכא מאן דאמר אשר ברייתא ג' דרבי בגחלים עוממות משתעי
- (iii) ולא זו בלבד אלא אף זו דבדיבור הקודם קבענו אשר רב חיננא בר אידי אית לי' אשר ברייתא ג' דרבי אכן בגחלים עוממות משתעי

(6) מהרש"א

(א) תירוץ

- (i) אין הכי נמי אשר רב חיננא בר אידי ככה סבירא לי' ואשר לשון תורה וברייתא שוה
- (ii) ברם תוספות מקשי דיכול להיות אשר רב אחדבוי בר אמי פליג עלי' וקסבר אשר ברייתא ג' דרבי בגחלים לוחשות משתעי

תד"ה נכווה בגחלת

בד"ה נכווה בגחלת כו' תימזה מה בין גפסיס כו' לחרסו של תנור כו' עכ"ל וכן יש להקשות לקמן גבי פרים הנשרפים דממעטינן מאש בלאו יתורא גפסיס וסיד רותח ולעיל גבי תנור איצטריך יתורא דצלי אש למעט מיהו להאי תירווצא דאמרינן לעיל גלי רחמנא התם וילפינן מינה איכא למימר הכא במכוה אי לאו יתורא לרבות הוה ילפינן ליה מתנור דגבי פסח וכן ההיא דפרים הנשרפים ילפינן מפסח דלאו אש נינהו ומיהו ק"ק דאדרבה גילף פרים הנשרפים ממכוה דאש נינהו ודו"ק:

תנור גרוף לגבי ערלה	לא מיקרי אש
תנור גרוף לגבי פסח	לא מיקרי אש מחמת מיעוט מיוחד
סיד וגפסיס רותח לגבי מכוה	מיקרי אש מחמת ריבוי מיוחד
סיד וגפסיס רותח לגבי פרים הנשרפין	לא מיקרי אש

(1) גמרא

(א) מאי טעמא

(i) דלמילף אשר תנור גרוף לגבי ערלה לא מיקרי אש לא איצטריך מיעוט מיוחד

(ii) ולמילף אשר תנור גרוף לגבי פסח לא מיקרי אש איצטריך מיעוט מיוחד

(ב) תירוץ

(i) גלי רחמנא לגבי פסח דלא מיקרי אש וילפינן מינ' לגבי ערלה

(2) תוספות

(א) מאי טעמא

(i) דלמילף אשר תנור גרוף לגבי פסח לא מיקרי אש איצטריך מיעוט מיוחד

(ii) ולמילף אשר סיד וגפסיס רותח לגבי מכוה מיקרי אש איצטריך ריבוי מיוחד

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי לא פרכי נמי

(1) דלמילף אשר תנור גרוף לגבי פסח לא מיקרי אש איצטריך מיעוט מיוחד

(2) ולמילף אשר סיד וגפסיס רותח לגבי פרים הנשרפים לא מיקרי אש לא איצטריך מיעוט מיוחד

(ב) תירוץ בין לקושיית תוספות בין לקושיית מהרש"א

(i) בדומה לתירוץ דגמרא לעיל

(1) גלי רחמנא לגבי פסח דלא מיקרי אש וילפינן מינ' לגבי מכוה ופרים הנשרפים אשר סיד

וגפסיס רותח לא מיקרי אש אי לאו דאיכא ריבוי מיוחד דאש מקרי

(ג) קשיא

(i) כיון דגלי רחמנא לגבי מכוה בריבוי מיוחד אשר סיד וגפסיס רותח אש מקרי

(1) אמאי ילפינן מן הך דפסח לפרים הנשרפין אשר סיד וגפסיס רותח לאו אש מקרי

(2) במקום למילף לפרים הנשרפין מן הך דמכוה אשר סיד וגפסיס רותח אש מקרי

תד"ה הא לאו הכי גחלת לא איקרי אש

בד"ה הא לאו הכי כו' סתם גחלת דמשנה ודברייתא הוי לוחשות עכ"ל כתב מהרש"ל ותימה הלא לשם איכא מ"ד בשלה ע"ג גחלים בעוממות וא"ל דסוגיא כו' עכ"ל ע"ש באורך. ונראה דודאי כן דרמי ליה לרב חסדא אגחלים ס"ל כמ"ש התוס' דסתם גחלים דברייתא הוה לוחשות וס"ל כמ"ד התם דאפי' לוחשות מותר אלא דרב חיננא דקמבעיא ליה לעיל בתנור לא ס"ל הכי אלא דלא שרי התם אלא בעוממות ולשון תורה וברייתא שוה לרב חיננא וק"ל:

עיין בסוגיא דתנור גרוף חלק ב'

רש"י ד"ה קא משמע לן ותוספות ד"ה באש תשרף

בפירש"י בד"ה קמ"ל ג"ש דשריפה כו' אהני דרב נחמן לאפוקי זמורות ורותחין עכ"ל כפירושו הכא כן פי' רש"י בפרק ד' מיתות וז"ל קמ"ל ג"ש דמקריא נמי שריפה והשתא דמקרי שריפה ברור אותה לו כו' מדרב נחמן עכ"ל ר"ל דאי לאו דרב נחמן לא הוה ממעטין זמורות מג"ש אלא דמג"ש הוה ילפינן דשריפת נשמה וגוף קיים נמי מקרי שריפה וה"ה שריפת הגוף ממש דמקרי שריפה ואתא דר"נ למעט שריפה ממש בזמורות דלא הוה יפה כ"כ כמו שריפת אבר ומה שהקשה מהרש"ל לפירש"י א"כ לעיל דפריך וכ"ש אש עצמה כו' מאי משני ג"ש שמא אף בחבילי זמורות נוכל לשרוף כו' עכ"ל י"ל דהמתרץ הוה ס"ד דידע המקשה ההוא דברור מיתה יפה ולא פריך ליה ונקיף חבילי זמורות כו' אלא משום דשריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה מקרי ומשני ליה ג"ש דמקרי נמי שריפה וה"מ למפרך אכתי וניעבד נמי בחבילי זמורות אלא דניחא ליה למפרך מיניה וביה וניעבד נמי חמי אור כו' כך נ"ל ליישב פירש"י הכא ובפ' ד' מיתות ודו"ק:

תוספות בד"ה באש תשרף כו' דתשרף רבויא דה"מ למכתב באש תמות עכ"ל היינו לפי מאי דס"ד השתא אבל למאי דמסיק משום דכתיב תשרף לבסוף אפשר לומר דלאו ריבויא הוא וק"ל:

(1) גמרא לשיטת רש"י

(א) פתילה של אבר היו עושין לבת כהן

(ב) קשיא א'

(i) אמאי לא מקיפין לה חבילי זמורות דלישרפה באש ממש

(א) תירוץ לקשיא א' כמבואר ברש"י

(i) אתיא שריפה לשריפה לגזרה שוה למילף דשריפת נשמה וגוף קיים נמי מיקרי שריפה

(ב) קשיא ב'

(i) לישתמשי ברותחין דאף בהן איכא שריפת נשמה וגוף קיים

(ג) תירוץ דרב נחמן

(i) כתיב "ואהבת לרעך כמוך" – ברור לו מיתה

(2) מהרש"ל

(א) קשיא לרש"י

(i) בשלב תירוץ לקשיא א' לכאורה אכתי לא אסיק על דעתין הך דרב נחמן

(ii) ותיקשי דאין הכי נמי אשר שריפת נשמה וגופו קיים סגי מכל מקום מנלן שלא להקיפיה בחבילי זמורות דמכל שכן דמהני

(3) מהרש"א

(א) תירוץ לקושיית מהרש"ל

(i) תרצן חשב בטעות דמקשן כבר נודע לו הך דר' נחמן דברור לו מיתה יפה וחשב עוד אשר לאחר שיפרש למקשן דגוף קיים נמי שריפה היא יבין מקשן מאליו דלא מקיפין אותה בחבילי זמורות דלאו מיתה יפה הוא ביחס לפתילה של אבר

(ב) קשיא

- (i) הי' לו לתרצן להבין דאלו כבר נודע למקשן הך דרב נחמן לא הי' מקשה דלהקיפיה בחבילי זמורות דלאו מיתה יפה היא

(ג) תירוץ

- (i) תרצן חשב בטעות דמקשן ס"ל דצריכין שריפת הגוף ודלכן למרת רב נחמן אין לברור לו מיתה יפה בלי חבילי זמורות
- (ii) והלכך השיב תרצן מגזרה שוה אשר שריפת נשמה וגוף קיים סגי וחשב אשר בתירוץ זו בצירוף הך דרב נחמן יתיישב קושייתו של מקשן

(ד) קשיא

- (i) הרי בקושטא לא סליק אדעת' דמקשן הך דרב נחמן
- (ii) ובתשובה לתירוץ א' אמאי לא השיב מקשן דאכתי קושייתו במקומה עומדת דאמאי לא הקיפיה בחבילי זמורות

(ה) תירוץ

- (i) מקשן עדיף לי' למפרך מני' ובי' דדרשת תרצן אשר אף אלו רוצין להמיתה שלא בשריפת הגוף מצי להמיתה ברותחין דאף בגוונא זו הגוף קיים

דף עה:

רש"י ד"ה אמר אביי

ברייתא[דף עה עמוד ב] בפרש"י בד"ה אמר אביי כו' רצה שלהבת בלא גחלים כו' ת"ל גחלי אש למעוטי שלהבת גרידתא עכ"ל ק"ק דאימא אביי נמי ה"ק רצה שלהבת בגחלים שהוצת אור ברובו ולא תקשי ליה הא דפריך ליה רבא וי"ל דא"כ לא הוה אצטריך ליה להגיה רצה גחלת יביא אלא כדקתני בברייתא יכול שלהבת דהיינו שלהבת בגחלים וכדאוקמא רבא ודו"ק:

(1) ברייתא

(א) "ולקח הכהן מלא המחטה גחלי אש מעל המזבח"

(i) רישא

(1) יכול גחלים עוממות דקלישי תלמוד לומר אש

(ii) סיפא

(1) אי אש יכול שלהבת תלמוד לומר גחלי

(2) גמרא

(א) ביאור דאביי לסיפא דברייתא

(i) מגיהין לסיפא ככה

(1) אי אש יכול

(א) רצה שלהבת גרידתא יביא

(ב) והא דכתיב בקרא מלא המחטה – הגם דלשלהבת גרידתא לא שייך "מלא המחטה" – היינו לאשמועינן דאלו רצה מביא מלא המחטה גחלים לוחשות

(2) תלמוד לומר "גחלי אש" דצריך שיביא דיקא גחלים לוחשות

(ב) קשיא דרבא

(i) אף אלו לא כתיב אלא אש הוה ידעינן שלא להביא שלהבת גרידתא דהשתא לפני מלך בשר ודם אין עושין כן וכו'

(ג) והלכך מבאר רבא לסיפא דברייתא ככה

(i) אי אש יכול יביא מלא המחטה אוד שהוצת אור ברובו

(ii) תלמוד לומר וכו'

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) דלמא כשאמר אביי אי אש יכול שלהבת

(ii) כוונתו דרצה מביא מלא המחטה גחלים שהוצת אור ברובו רצה מביא מלא המחטה גחלי אש

(iii) ובזה יתיישב קושית רבא עלי' דאביי

(ב) תירוץ

(i) אלו ס"ל אביי דפירושי דשלהבת כרבא

(1) לא איצטריך לי לפרושי דאלו רוצה מביא מלא המחתה גחלי אש דהרי אף להביא גחלים שהוצת אור ברובן נמי שייך "מלא המחתה"

דף עו.

תד"ה בשלמא

[דף עו עמוד א] תוס' בד"ה בשלמא כו' וא"ת למ"ד עילאה גבר למה הפסח אינו נאסר מחמת השפוד כו' עכ"ל הך קושיא היא אף לדברי המתריץ דהפסח מרתח ליה לשפוד שבפנים והדר השפוד ומרתח ליה לפסח וא"כ הוא למה נקטו בדבריהם למ"ד עילאה גבר כיון דהשפוד הוא תוך בשר הפסח באמצעו ויש בשר הפסח למטה ולמעלה משפוד למ"ד נמי דתתאי גבר למה הפסח אינו נאסר מחמת השפוד ויש ליישב וק"ל:

(1) הקדמה

(א) צונן לתוך חם וחם לתוך צונן

(i) רב אמר עילאה גבר ושמואל אמר תתאה גבר

(ii) חם לתוך חם בלעי מהדדי

(2) משנה

(א) נטף מרוטבו על החרס שהוא תתאה וחזר אליו יטול את מקומו

(3) גמרא

(א) לרב מוכן טעמא דמשנה ד"הדר הודרניא" כלומר אותו רוטב חם כשנופל לחרס צונן תחתיו מרתח ליה לחרס והדר חרס ומרתח ליה (מחמם ליה עוד) לרוטב וכי הדר רוטב אפסח קא מטוה פסח מחמימותא דחרס והוה ליה צלי מחמת דבר אחר

(ב) ברם לשמואל דאית ליה תתאה גבר קשה וכו' ומתריצי דמדובר בחרס רותח דמטוה עוד לרוטב וכי הדר רוטב אפסח קא מטוה פסח מחמימותא דחרס והוה ליה צלי מחמת דבר אחר – דאף לשמואל אמרינן הדר הודרניא

(4) תוספות ד"ה בשלמא

(א) אמאי נקטי בגמרא בקושיא דלהון אשר לרב אתא שפיר

(ב) הרי לרב דאית ליה עילאה גבר והדר הודרניא תיקשי אשר שפוד שצולין בו קרבן פסח אותו חלק של קרבן פסח שהוא מעילאה דשפוד מחמם לשפוד והדר שפוד ומחמם עוד לקרבן פסח והוה לן למימר דיטול את מקומו

(5) מהרש"א

(א) שים לב

(i) דלתירוץ דגמרא אשר אף שמואל דאית ליה תתאה גבר הדר הודרניא עולה קושיית תוספות אף לשמואל ככה

(ii) שפוד שצולין בו קרבן פסח אותו חלק של קרבן פסח שהוא תתאה לשפוד מחמם לשפוד והדר שפוד ומחמם עוד לקרבן פסח והוה לן למימר דיטול את מקומו

תד"ה אלא למ"ד

בד"ה אלא למ"ד כו' משום דקשיא ליה כיון דאוקורי מיקר מה איסורא יש ברוטב כו' עכ"ל ואף לפי מה שכתבו התוספות לעיל גבי חרס צוננת דכולו עלמא מודו דתתאה החרס בלע כדי קליפה ואח"כ מבשל בפסח כדי קליפה הכא ברוטב שהוא דבר לח לא שייך ביה כדי קליפה כמו בחלב לקמן כמ"ש התוס' לשיטת ר"ת וק"ל:

בא"ד לפי זה לא הוה צריך כו' כיון דאית ביה איסור נא כו' עכ"ל ק"ק ומאי קושיא דהא ע"כ אצטריך לאסוקי משום צלי מחמת ד"א דאל"כ למה נאסור הסולת משום נא יאפה אותו ויצלה נמי הרוטב כמ"ש התוס' בעצמם לעיל בסמוך ודו"ק:

(1) הקדמה א'

(א) צונן לתוך חם וחם לתוך צונן

(i) רב אמר עילאה גבר ושמואל אמר תתאה גבר

(ב) חם לתוך חם בלעי מהדדי

(2) הקדמה ב'

(א) תוספות ד"ה תנן

(i) הגם דשמואל אית לי' דתתאה גבר מ"מ בחם לתוך צונן מיהת בלע תתאה כדי קליפה והדר ומבשל נמי לעילאה כדי קליפה

(3) סיפא דמשנה דידן

(א) נטף מרוטבו של קרבן פסח על הסולת יקמוץ את מקומו דרוטב מרתח לה לסולת והדרא סולת ומרתח לי' לרוטב וקא מטוי רוטב מחמימותא דסולת ואסור למיכלי' האי רוטב שבתוך הסולת משום דהוה צלי מחמת דבר אחר הלכך יקמוץ את מקומו

(4) גמרא לפי גרסת רבינו חננאל

(א) קשיא לשמואל דס"ל דתתאה גבר

(i) כיון דאמר שמואל דתתאה גבר

(ii) סולת כיון דצוננת היא אקורי מיקר לי' לרוטב למה לי' "יקמוץ את מקומו" תסגי לי' ביטול את מקומו

(5) תוספות

(א) רבינו תם

(i) רש"י לא גרס תיבות "תיסגי לי' ביטול את מקומו" דקשה לי' דאף יטול את מקומו לא צריך דהרי תתאה שהיא סולת צוננת גוברת

(ii) ואכן תיקשי מאי טעמייהו דגרסא זו דרבינו חננאל דמיהת צריך ליטול את מקומו

(6) מהרש"ל ד"ה אלא

(א) קשיא

(i) הרי קבענו בהקדמות אשר שמואל אית לי' דאפילו בחם לתוך צונן מבשל תתאה לעילאה מיהת כדי קליפה

(7) מהרש"א

(א) תירוץ לקושיית מהרש"ל

(i) רבינו תם אית לי אשר דין זה דשמואל אין לו מקום בעילאה לח כעין רוטב דלא שייך בי' קליפה ומותר לגמרי

(8) המשך תוספות ד"ה אלא

(א) תירוץ דרבינו תם לגרסא דרבינו חננאל

(i) הגם דשמואל ס"ל דתתאה גבר מ"מ צריך שיטול את מקומו משום דמטעם שאינו מעניננו מוכרח דמדובר ברוטב שלא נצלה כל צרכו והוה לי' אברנים דאסור באכילה ואוסר נמי לסולת שמעורב בו

(ב) קשיא

(i) במקום לאסור לסולת יאפו את הסולת ויצלה נמי הרוטב כל צרכו

(ג) תירוץ

(i) לא יתכן דאז ייחשב רוטב "צלי מחמת דבר אחר" שהרי אף על ידי חמימות הסולת הוא נצלה

(ד) קשיא

(i) קבענו לגמרא דאית לה דמשנה אתיא שפיר לרב דקסבר עילאה גבר ולכן רוטב שהיא עילאה וכו' ואסור למיכלי' האי רוטב שבתוך הסולת משום דהוה צלי מחמת דבר אחר

(ii) ותיקשי דאף בלי טעם צלי מחמת דבר אחר נמי אוסר רוטב לסולת מחמת דרוטב שמעורב בסולת אברנים הוה

(9) מהרש"א

(א) תירוץ לקושיית תוספות

(i) הרי קבענו דעל כל פנים בסוף איצטריך לטעם צלי מחמת דבר אחר

(ii) דאי לאו הכי מצוי לאפות את הסולת ויצלה נמי הרוטב כל צרכו ולא יהא אברנים

דף עו:

תד"ה מאי לאו

[דף עו עמוד ב] בד"ה מאי לאו כו' לפי מה שפירש בקונטרס דלוי לא שרי אלא בדיעבד קשיא מה פריך כו' עכ"ל היינו ממה שדקדק לפרש גבי עבד עובדא שנצלה בתנור ובא מעשה לפניו והתיר עכ"ל דמשמע בדיעבד זוקא עבד עובדא ולדברי התוס' דשרי לוי אפילו לכתחלה הא דקאמר לקמן ללוי ודאי תנאי היא וסבר כר"י דמתיר ודיעבד קתני במתני' איכא למימר דר"י מתיר אפי' לכתחלה ולא תני לישנא דדיעבד אלא משום רבותא דר"מ ור' יוסי דאוסרין אפי' בדיעבד ובפלוגתא דרב ולוי נמי דנקט לשון דיעבד היינו נמי משום רבותא דרב ודו"ק:

(1) גמרא

(א) בשר שחוטה שצלאו עם בשר נבילה

(i) רב – אסור דמפטמי אהדדי וריחא מילתא היא

(ii) לוי – מותר דריחא לאו מילתא היא

(ב) עבד לוי עובדא בי ריש גלותא

(2) רש"י

(א) הך עובדא דלוי בדיעבד הוה דללוי לא שרי אלא בדיעבד

(3) ברייתא

(א) ר' מאיר ור' יוסי אית להו דריחא מילתא הוא

(ב) ר' יהודה אית לי' דריחא לאו מילתא הוא

(ג) שים לב דברייתא משתמשת בלשון דיעבד לשיטה דר' יהודה

(4) גמרא

(א) כתנאי

(i) לוי לא מצי אתיא כר' מאיר ור' יוסי ומוכרח דכר' יהודה סבירא לי'

(5) תוספות

(א) קשיא לרש"י

(i) נימא דר' מאיר ור' יוסי לא אסרי אלא לכתחלה

(ii) ולכן לוי דדיקא בדיעבד אית לי' דריחא לאו מילתא מצי למיזל בשיטתייהו

(ב) ולכן מסקי תוספות שלא כרש"י וסבירא להו דללוי ריחא לאו מילתא אפילו לכתחלה

(6) מהרש"א

(א) קשיא לתוספות

(i) האיך קאמרי בגמרא דלוי כר' יהודה אתיא הרי ברייתא משתמשת בלשון דיעבד לשיטה דר'

יהודה ותוספות סבירא להו אשר ללוי ריחא לאו מילתא אפילו לכתחלה

(ב) תירוצ

(i) תוספות סבירא להו דר' יהודה מתיר אף לכתחלה וברייתא לא משתמשת בלשון דיעבד אלא לאשמועינן כחן דר' מאיר ור' יוסי דאסרי אפילו בדיעבד

(ג) שים לב

(i) דתוספות על כל פנים מוכרחין למיזל בדרך זו דהרי בגמרא משתמשין בלשון דיעבד לשיטת לוי גופי'

(ii) וצריכין לפרש לתוספות דלוי מתיר אף לכתחלה ודגמרא לא משתמשת בלשון דיעבד אלא לאשמועינן כחו דרב דאוסר אפילו בדיעבד

גמרא אלא אי אמרת

גמרא אא"א מפני תערובת טעמים מ"ל גדי וטלה כו' יש לדקדק דאימא דה"ק דאפי' גדי וטלה דלית ביה תערובת גופין דלא מיחלף אפילו הכי אין צולין משום תערובת טעמים וי"ל דפסיקא ליה לתלמוד' דאית ביה תערובת גופין אפי' בגדי וטלה דמיחלף וק"ל:

(1) הקדמה

(א) לוי אית לי' דריחא לאו מילתא היא

(2) ברייתא

(א) אין צולין שני פסחים כאחד מפני תערובת ואפילו גדי וטלה

(3) גמרא

(א) קשיא

(i) לכאורה ברייתא סבירא לה דריחא מילתא היא שלא כלוי

(ii) ודלכן אי צולין שני פסחים כאחד תהא תערובת טעמים ונמצא פסח נאכל שלא למנויו

(ב) תירוץ

(i) ברייתא לא חיישי אלא לתערובת גופין שלא ידעו מי הן בעליהן של פסחים הללו

(ii) הכי נמי מסתברא דקתני אפילו גדי וטלה

(1) אי אמרת בשלמא מפני תערובת גופין היינו דקתני אפילו גדי וטלה דחיישינן לתערובת אף על גב דבבבב לא מיחלפי

(2) אלא אי אמרת מפני תערובת טעמים מה לי גדי וטלה מה לי גדי וגדי

(4) מהרש"א ד"ה אלא אי אמרת

(א) קשיא

(i) לעולם אימא לך דאסור מפני תערובת טעמים דריחא מילתא היא

(ii) וקמ"ל דאפילו בגדי וטלה דאין לחוש לתערובת גופן מכל מקום אין צולין ב' פסחים ביחד דחיישינן לתערובת טעמים דאסור

(ב) תירוץ

(i) ליכא למימר אשר בגדי וטלה אין לחוש לתערובת גופן דפסיקא לן דזימנין דלאו אדעתיהו ומיחלפי אף גדי וטלה

תד"ה אסרה רבא מפרזיקא

תוס' בד"ה אסרה רבא כו' אפילו פלדונ"ש שיש להרחיק אין נראה לר"י שיהא אסור כו' עכ"ל נראה דר"ל ואפי' פלדונ"ש שהוא של חלב עם פשטיד"א של בשר אף שיש להרחיק מן העבירה ושלא יזוב מזה תחת זה מ"מ אין נראה לר"י שיהא אסור משום ריחא כיון שיש אויר כו' אבל לשון פסקי תוספות ואף פלאד"ן שיש להרחיק מן הלחם כו' אינו מיושב בעיני דמאי לשון אפילו ודו"ק:

(1) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) ר"ת פוסק כרב דריחא מילתא היא ואף על פי כן בתנורים גדולים שלנו מותר לאפות לחם עם פשטיד"א שהוא של בשר

(ב) המשך תוספות לפי גרסא דמהרש"א

(i) ובתנורים גדולים שלנו מותר לאפות אפי' פלדונ"ש שהוא של חלב עם פשטיד"א אף שיש נמי ליזהר להרחיק מן העבירה שלא יזוב מזה תחת זה

(ג) המשך תוספות לגרסא דפסקי תוספות

(i) ובתנורים גדולים שנו מותר לאפות לחם אפילו עם פלדונ"ש שהוא של חלב

(2) מהרש"א

(א) לגרסת פסקי תוספות קשה מאי "אפילו" דקאמרי

(ב) כלומר אמאי רבותא הוא ביותר דבתנורים גדולים מותר לאפות פלאד"ן ולחם ביוחד מן הא דבתנורים גדולים מותר לאפות פשטיד"א ולחם ביחד

דף עז.

תד"ה סלקא דעתך אמינא

[דף עז עמוד א] בד"ה סד"א הא כו' ואף על גב דבפרשת פינחס כתיב נמי ר"ח ה"א כו' לא קאי אר"ח כו' עכ"ל מיהו קשה דנהי דמועדיכם לא קאי אר"ח נילף שעירי ר"ח ממוספי רגלים דבאין נמי לכפר וע"ק דד"ת מדברי קבלה לא ילפינן בעלמא והכא ילפינן ליה ר"ח דדוחה שבת מדברי קבלה דכתיב קרא עלי מועד ונראה לפרש דה"ק דה"א דלא הוה קאי מועדיכם אר"ח משום דאינו זמן ומועד קבוע דאיכא ר"ח דנקבע ביום שלשים ויש דלא נקבע עד ל"א יום ומה"ט לא הוה ילפינן ליה שעירי ר"ח ממוספי רגלים דמה לרגלים שכן קבוע להן זמן ולהכי מייתי מדברי קבלה לגילוי מלתא בעלמא דקביעות החזש ביום ל"א מקרי זמן ומועד קבוע כדכתיב קרא עלי מועד ושפיר הוה בכלל מועדיכם וה"ה דשפיר ילפינן ליה משעירי רגלים ותו לא מידי ודו"ק:

בא"ד דה"נ לא קאי אשבת ותמיד ומצרכי להו קרא כו' עכ"ל לשון אשבת הוא מגומגם דמוספי שבת ודאי לא אצטריך קרא דבמועדו בסמוך דבהדיא מפורש בתורה להקריב מוספי שבת בשבת ואפילו תמיד של שבת מדכתיב עולת שבת בשבתו כדאמרינן בר"פ אלו דברים ולא אצטריך במועדו גבי תמיד אלא משום טומאה ונראה להגיה אפסח במקום אשבת ור"ל משום דפסח נמי כתיב בפרשת אמור דכתיב בחודש הראשון בי"ד לחודש בין הערבים פסח לה' וכן בפ' פינחס ואפ"ה מצריך בסמוך קרא דבמועדו והיינו משום דמועדי ה' ומועדיכם לא הוה נמי קאי אפסח דלא קאי אלא ארגל גופיה דקבוע זמן ומועד אבל פסח ה"א דלא מקרי קבוע זמן ומועד כיון דטמאים עבדי פסח שני ולכך אצטריך במועדו:

ודע כל מוספי דפסח וסוכות לא אצטריך קרא דבמועדיכם דמקרא גופיה ילפינן ליה דכתיב בפ' אמור גבי פסח והקרבתם אשה עולה לה' שבעת ימים ובסוכות כתיב שבעת ימים תקריבו אשה לה' ובפ' פינחס כתיב גבי פסח כאלה תעשו שבעת ימים וגו' וכיון דאין שבעה בלא שבת ע"כ מוספי פסח וסוכות דוחין שבת ולא אצטריך הכא במועדיכם אלא משום מוסף שבועות ויה"כ ור"ח וכן נראה מפרש"י בר"פ אלו דברים ע"ש ודו"ק:

(1) משנה

(א) שעירי ראשי חדשים באין בטומאה

(2) גמרא – ביאור דמשנה

(א) כל קרבנות ציבור באין בטומאה מדכתיב בהו במועדיכם

(ב) וסד"א דשעירי ראשי חדשים דלא כתיב בה "במועדיכם" לא באין בטומאה

(ג) קמ"ל דבאין בטומאה מדכתיב באיכה לגבי עיבור ראש חדש "קרא אלי מועד"

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) בפרשת פנחס כתיב דיני דשבת ותמיד ושעירי ראשי חדשים ומוספי רגלים

(ii) ולבסוף כתיב "אלה תעשו לד' במועדיכם"

(ב) תירוץ

- (i) אלא תעשו לד' במועדיכם לא קאי אלא אשאר ימים טובים דכתיבי בתרי' דשעירי ראשי חדשים
- (ii) והא ראי' דלשבת ותמיד צריכין להפיק ממועדו דכתיב בהו במיוחד אפילו בשבת ואפילו בטומאה ולא מפקינן להו ממועדיכם
- (4) מהרש"א ד"ה סלקא דעתך אמינא
- (א) קשיא א'
- (i) נילף שעירי ראש חודש מן מוספי רגלים דתרוייהו לכפרה אתיא
- (ב) קשיא ב'
- (i) דברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן
- (ii) והיאך קאמרי דשעירי ראש חודש באין בטומאה מחמת דכתיב בהו "קרא אלי מועד" באיכה
- (ג) תירוץ שלא כסברת תוספות
- (i) אי לאו קרא דאיכה
- (1) ה"א אשר מן במועדיכם אין למילף שעירי ראש חודש – לאו מטעם דנקטי תוספות – אלא משום דשעירי ראש חודש לא קביע להו זמן ומועד דכשמעברין לחדש באים ביום ל"א ולא ביום ל'
- (2) ומטעם זו נמי לית למילף שעירי ראש חודש מן מוספי רגלים
- (ii) וקמ"ל מתניתין דעל סמך גילוי מילתא מאיכה דקביעות החדש נמי מיקרי זמן ומועד שפיר ילפינן שעירי ראש חודש או מן מוספי רגלים או במישרין מן במועדיכם
- (5) הקדמה למהרש"א בא"ד והכי נמי
- (א) קבענו לעיל לתוספות דכתבו דלשבת ותמיד צריכין להפיק ממועדו דכתיב בהו ללמד אפילו בשבת ואפילו בטומאה ולא מפקינן להו ממועדיכם
- (6) מהרש"א בא"ד והכי נמי
- (א) קשיא
- (i) למוספי ולתמידי שבת לא צריך לקרא דבמועדו דקריבין בשבת
- (ii) דהרי מוספי שבת בהדיא כתיב בהו דקריבין בשבת ואף תמידי שבת דקריבין בשבת ילפינן מדכתיב עולת שבת בשבתו
- (iii) ולא סמכינן על במועדו לתמיד אלא למילף דבאין בטומאה
- (ב) תירוץ
- (i) מגיהין בדבריהם "פסח ותמיד" במקום "שבת ותמיד"
- (ii) ותוספות מביאין סייעתא אף מקרבן פסח דצריכין להפיק ממועדו דכתיב בי' אפילו בשבת ואפילו בטומאה ולא מפקינן להו ממועדיכם
- (ג) שאלה
- (i) אכן לגבי קרבן פסח אמאי לא סמכינן על "אלה מועדי ה'" בפרשת אמור ועל "במועדיכם" בפרשת פינחס
- (ד) תשובה

(i) "אלה מועדי" ו"במועדיכם" לא קאי אלא על מוספי רגל גופייהו דקביע להן זמן ומועד מה שאין כן קרבן פסח דלא קביע לו זמן ומועד כל כך כיון דטמאים נדחין לפסח שני

תד"ה שכן יש

ד"ה שכן יש כו' מדכתיב תמיד ילפינן ליה דמשמע אפילו בשבת ובת"כ כו' עכ"ל צ"ע
דהא ודאי בלחם הפנים לא אצטריך קרא דעיקר מערכת לחם הפנים מפורש דבשבת הוא
דכתיב ביום השבת יערכנו ועוד מה דחיית שבת איכא בהערכתן ואפשר שעל הקטרת
בזיכין קאמר דדוחה שבת דאינו מפורש שיהיה בשבת ואפשר שיהיה בע"ש כמו אפיית
הלחם וא"כ הוא מאי משמע ממלת תמיד שיהיה בכל שבת ואימא שיהיה תמיד בע"ש ולא
דמיא לתמיד דכתיב גבי תמיד דדריש מיניה בת"כ דדחי שבת דהכי משמע תמיד בין בחול
בין בשבת אבל גבי בזיכי לחם הפנים דלא הוי רק בא' מימי השבוע מאי משמע מתמיד טפי
בשבת משאר הימים אי לאו דהערכה שמפורש שהיה בשבת ואין להקשות דגילף כולה
מלחם הפנים דהיינו מבזיכין דדחי שבת די"ל כדפרכינן בשמעתין דבזיכין באין להתיר
לחם הפנים לכהנים ודו"ק:

בא"ד ואור"י דשמא יש שום פירכא דאל"ה כו' עכ"ל ותלמודא לא חש לאסוקי הנך
שום פירכא דאחדא מתרתי פרכינן פירכא כל דהו דמצינן לאשכוחי בקל פירכא כל דהו
משא"כ בשמעתין אחדא הוצרך לאסוקי הפירכא דבעי פירכא גמורה וק"ל:

תד"ה ר' אליעזר אומר הציץ מרצה

ד"ה ר"א אומר כו' ר' אליעזר גרסי' ולא ר' אלעזר דלקמן פריך כו' עכ"ל ר"ל רבי אליעזר גרסינן ביו"ד שהוא ר' אליעזר בן הורקנוס בר פלוגתיה דר' יהושע בכ"מ ול"ג ר' אלעזר בהך ברייתא דהכא שהוא ר"א בן שמוע דהא מדפריך לקמן וליטעמיך כו' מוכח דר"א דהכא הוא ר"א דברייתא דלקמן שהוא ודאי ר' אליעזר בן הורקנוס דפליג עם ר' יהושע בר פלוגתיה בכ"מ וק"ל:

(1) הקדמה

(א) בדיבורים דלהלן נדין בפרטיות בענין "יש דם אף על פי שאין בשר" ובענין "ציץ מרצה על אכילות"

(ב) ברם בדיבור זה נחוץ רק לקבוע דאלו "יש דם אף על פי שאין בשר" לא מעלה ולא מוריד אלו "ציץ מרצה על אכילות"

(2) גמרא דידן בדף עז.

(א) ר' אליעזר אית לי דציץ מרצה על אכילות

(3) גמרא דף עח.

ר' אליעזר פליג אר' יהושע ואית לי אשר יש דם אף על פי שאין בשר

(א) קשיא

(i) אם כן דר' אליעזר אית לי בדף עח. אשר יש דם אף על פי שאין בשר לאיזה צורך הוצרך ר' אליעזר בדף עז. למילף אשר ציץ מרצה על אכילות

(4) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) הך ר' אליעזר דדף עח. ודאי אינו ר' אלעזר בן שמוע דהרי בר פלוגתיה דר' יהושע הריהו ר' אליעזר בן הורקנוס

(ב) וכיון דמקשה התם "אם כן וכו'" מוכח אשר ר' אליעזר בדף עז. נמי ר' אליעזר בן הורקנוס הוא ולא ר' אלעזר בן שמוע

תד"ה נימא מתניתין דלא כר' יהושע ותד"ה נימא דלא כר' יהושע

בד"ה נימא מתני' כו' דאפי' ס"ל נמי יש דם כו' לא אתיא מתני' כוותיה משום שתי הלחם עכ"ל דמעומר ניהא דציץ מרצה על הקומץ שהוא במקום דם וה"ל יש דם וכפירש"י בשמעתין ויש לדקדק כיון דציץ מרצה על הדם לכ"ע א"כ היאך מצינו אם אין דם אין בשר הא הציץ מרצה על הדם לכ"ע וה"ל יש דם וי"ל דלא מצינו לאשכוחי בנטמא אלא בנשפך הדם וכה"ג כתבו התוס' לקמן אם הציץ מרצה על העולין לא מצינו לאשכוחי בעולה אם אין בשר אין דם בנטמא אלא באבוד ושרוף ודוחק דא"כ ה"ל לתוספות למסמך דבריהם אהכא ודו"ק:

בד"ה נימא דלא כר"י כו' והא ע"כ כר' יהושע אתיא כו' וי"ל דה"ק כו' והא ע"כ סיפא כו' עכ"ל וק"ק דבלאו ר' יהושע תקשי ליה מסיפא לרישא למאי דסברוה דטומאה דחווה היא בציבור כו' מיהו למאי דמתרץ ומסיק דל"ק כאן ביחיד כאן בציבור ודאי דמתרצה נמי דלא תקשי מרישא לסיפא דרישא איירי בציבור וסיפא ביחיד ודו"ק:

(1) הקדמה

(א) בשלב זה דסוגיא דידן נוקטין אליבא דר' יהושע אשר

- (i) ציץ מרצה דיקא על טומאת הדם וקמצים ואימורין אשר "מתירין" חשיבי
- (ii) אין ציץ מרצה על "אכילות" כגון בשר קרבן שנטמא או שיירי מנחה שנטמאו
- (iii) אם אין בשר אין דם דהיינו דציץ מרצה על דם טמא דיקא בגוונא דבשר קיים ואו דלא נטמא או דהיתה לו ריצוי ציץ למאן דאמר דציץ מרצה על אכילות
- (iv) אם אין דם אין בשר דהיינו בגוונא דלא נזרק הדם לא נאכל הבשר אפילו כשהוא טהור
- (v) טומאה הודחה בציבור ולא הותרה בציבור ולכן איצטריך ריצוי ציץ לקרבן ציבור שנטמא

(2) משנה

(א) רישא

- (i) חמשה דברים באים בטומאה העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וזבחי שלמי צבור ושעירי ראשי חדשים וכו'

(3) גמרא

(א) שאלה

- (i) כיון דבמשנה מדובר בבשר שנטמא ואף על פי כן באין בטומאה וזורקין דם שלהן
- (ii) האם מוכרח אשר משנה לא אתיא כר' יהושע דאית לי' אשר אין ציץ מרצה על אכילות ולכן אין בשר וכיון דאין בשר אין דם

(4) תוספות ד"ה נימא מתניתין

(א) קשיא

- (i) אף אלו הוה קסבר ר' יהושע אשר דם אף על פי שאין בשר לא אתיא משנה כר' יהושע
- (ii) דהרי

(1) במשנה קתני דציץ מרצה על שתי הלחם דהוה "אכילה" ולית בי' "מתיר" דמקריבין במזבח

(2) וקבענו דר' יהושע אית לי' אשר אין ציץ מרצה על אכילות

5) מהרש"א ד"ה נימא מתניתין

(א) שאלה

(i) למה לא מקשי תוספות אף מן עומר דלכאורה אף עומר אינו אלא אכילה ואף על פי כן קתני במשנה דציץ מרצה עליו

(ב) תשובה כמבואר במהרש"א

(i) קבענו דקומצו של עומר חשיב "מתיר"

6) המשך מהרש"א

(א) שאלה

(i) לאיזו אופן קובע ר' יהושע אשר אם אין דם אין בשר אפילו בשר טהור

(ii) דליכא למימר מדדובר באופן דם שנטמא דהרי קבענו דציץ מרצה לדם היכא דאיכא בשר טהור

(ב) תשובה

(i) מוכרח אשר הך דאם אין דם אין בשר מדובר דיקא בדם שנשפך או נאבד דבאופן זה ליכא ריצוי ציץ

(ג) קשיא

(i) לגבי עניין אחר שאינו מענייננו קאמרי תוספות בד"ה קסבר בעמוד ב' דליכא ריצוי ציץ לדם שנשפך או אבוד

(ii) השתא

(1) אלו צודק תשובה דמהרש"א דעיקר דין "אם אין בשר אין דם" נאמר בדם שפוך או אבוד מסתבר דהוה מייתי תוספות עיקר דין זה לסייעתא לשיטתן בעמוד ב'

7) סיפא דמשנה בדף עח:

(א) דם קדשים – חוץ מקרבן פסח – נזרקין אף בבשר שנטמא ובלבד שחלב קיים וטהור

8) תוספות ד"ה נימא מתניתין דלא כר' יהושע

(א) קשיא

(i) משמע מסיפא דמשנה דאלו נטמאו בשר וחלב תרוייהו אינו זורק את הדם והיינו כר' יהושע דאית ליה אם אין בשר אין דם

(ii) והאיך סליק אדעתא דגמרא למימר דמשנה דלא כר' יהושע אתיא

9) מהרש"א ד"ה נימא דלא כר' יהושע

(א) קשיא

(i) למה לא הקשו תוספות בפשיטות דרישא וסיפא דמשנה דידן סתרי אהדדי דברישא משמע דישי דם אף על פי שאין בשר ובסיפא משמע דאם אין בשר אין דם

(ב) תירוץ

(i) עיין להלן בד"ה יחיד לכתחלה לסיכום גמרא דף עח. בריש עמוד דמסקי לשיטת רש"י אשר שיטת ר' יהושע מציאתיא כרישא דמשנה דידן ואף כמשנה במנחות דלכאורה פליגא אמשנה דידן מחמת דר' יהושע אית ליה דטומאה הותרה בציבור ורישא דמשנה דידן בקרבן ציבור איירי ומשנה דמנחות בקרבן יחיד איירי

(ii) ועל מהלך זה נמי מצינו ליישב דשאני סיפא דמשנה דידן מרישא דמשנה מחמת דבסיפא בקרבן יחיד איירי

(10) המשך דגמרא

(א) תשובה

(i) משנתנו מצי אתיא כר' יהושע לגבי זבחי שלמי צבור ושעירי ראשי חדשים דמדובר בדאיכא "עולין" וציץ מרצה על העולין

(ii) פרטי תירוץ זו אינן מעניינו

(11) להלן ברש"י ד"ה עומר ושתי הלחם נבאר המשך סוגיין בו דנין אלו משנה מצי אתיא כר' יהושע אף לגבי עומר ושתי הלחם

דף עז:

גמרא אי הכי אימא כולי'

[דף עז עמוד ב] גמרא א"ה אימא כוליה להכי הוא דאתה כו' ק"ק מגליה לתלמודא דר"י מצריך תרי קראי לעולה ושלמים אימא דלא מצריך רק חד קרא כמו ר"א דלא מצריך תרי קראי לעולה ולשלמים וקרא דודם זבחיך ישפך מוקי לה כולה להך דרשה דהכא דאין הבשר מותר באכילה עד שיזרוק הדם וסבר כר"א בהא דמלתא דאתיא בק"ו טרז וכתב לה קרא ודו"ק:

(1) הקדמה

- (א) קבענו דר' יהושע אית לי' אם אין דם אין בשר ואם אין בשר אין דם
(ב) ר' אליעזר פליג אר' יהושע ואית לי' דם אף על פי שאין בשר ובשר אף על פי שאין דם
קרא (2)

(א) ועשית עולותיך הבשר והדם ודם זבחיך ישפך והבשר תאכל

(3) גמרא

- (א) ר' יהושע קא מפיק דאם אין בשר אין דם
(i) לקרבן עולה מתחלת הפסוק "ועשית עולותיך הבשר והדם"
(ii) לקרבן שלמים מסוף הפסוק "ודם זבחיך ישפך והבשר תאכל"
(ב) ר' אליעזר
(i) אוקמי' לקרא ד"ודם זבחיך ישפך" למילף דם אף על פי שאין בשר בין לעולה בין לשלמים
(ii) ואוקמי' לקרא "והבשר תאכל" למילף דאין אוכלין לבשר עד לאחר זריקה ואף על פי דמצי מילף להך דינא בק"ו מכל מקום מילתא דאתיא מק"ו טרז וכתב לה קרא

(4) מהרש"א

(א) קשיא

- (i) דלמא מ"ועשית עולותיך הבשר והדם" נפקא לי' לר' יהושע דאם אין דם אין בשר בין לעולה בין לשלמים כעין ר' אליעזר דיליף מן דם זבחיך ישפך דיש דם אף על פי שאין בשר בין לעולה בין לשלמים
(ii) ואיתר לי' קרא ד"ודם זבחיך ישפך והבשר תאכל" למילף דאין הבשר נותר באכילה עד שיזרוק הדם והגם דמצי למילף לה מק"ו ס"ל בהא כר' אליעזר דמילתא דאתיא מק"ו טרז וכתב לה קרא

רש"י ד"ה עומר ושתי הלחם ותד"ה אלא פשיטא והא לא קשיא

בפירוש"י בד"ה עומר ושתי הלחם כו' בשלמא לר"א דאית ליה הציץ מרצה על אכילות כו' עכ"ל וא"נ דהוה ס"ל לר"א דאין הציץ מרצה על אכילות ניחא דהא ס"ל יש דם אף על פי שאין בשר אלא דקושטא קאמר דבהדיא ס"ל לר"א לעיל בברייתא דהציץ מרצה על אכילות כולהו כו' כפרש"י וניחא ליה נמי לר"א השתא מב' הלחם וק"ל:

תוס' בד"ה אלא פשיטא כו' ר"י דאיהו ס"ל הציץ מרצה כו' ואנן ס"ל דלא מרצה עכ"ל דהכא ליכא למפרך מי איכא תנא דמת[מ]יר טפי מיניה דהא ודאי איכא רבי יוסי דסבר אין מרצה וק"ל:

(1) הקדמה א'

(א) עיין לעיל במהרש"א לתד"ה נימא מתניתין דלא כר' יהושע

(2) הקדמה ב'

(א) ר' אליעזר אית לי דציץ מרצה על אכילות ואשר יש דם (מתירין) בלא בשר (אכילות) ויש בשר (אכילות) בלא דם (מתירין)

(3) משנה

(א) העומר ושתי הלחם נכללין בקרבנות ציבור דבאין בטומאה ואין נאכלין בטומאה

(4) גמרא

(א) קשיא

(i) הגם דמטעם "עולין" יישבנו אשר משנה דידן מצי אתיא כר' יהושע לגבי זבחים

(ii) לכאורה לגבי עומר ושתי הלחם לא מצי אתיא כר' יהושע

(iii) דהרי בעומר ושתי הלחם לא מרצה ציץ על אכילות – כלומר שיירי מנחה ושתי הלחם – ור' יהושע בעי תרתי בין מתירין בין אכילות

(5) רש"י

(א) שים לב

(i) דמשנה מצי אתיא בשיטת ר' אליעזר דאית לי' דהציץ מרצה על אכילות ולכן שיירי מנחה ושתי הלחם כולהו כמאן דלא איטמי נינהו

(6) מהרש"א ד"ה עומר

(א) קבענו דר' אליעזר אית לי' נמי דם אף על פי שאין בשר ובשר אף על פי שאין דם

(ב) נמצא דכדי ליישב דמשנה מצי אתיא כר' אליעזר לגבי עומר דאית בי' "דם" (דהיינו קומץ שיש לו תורת מתיר) מצינו נמי למיסמך על שיטה זו דר' אליעזר דדם אף על פי שאין "בשר" (דהיינו שיירי מנחה שיש להן תורת אכילות) אף אלו הוה ס"ל ר' אליעזר דאין ציץ מרצה על אכילות

(ג) אלא עדיף לרש"י למיסמך על הא דאמר ר' אליעזר דציץ מרצה על אכילות משום דבברייתא איתא בהדיא ככה ועוד דשיטה זו מיישב נמי הך דשתי הלחם דלית בי' "דם"

(7) המשך דגמרא

(א) יישוב להא דמשנה דידן מצי אתיא כר' יהושע לגבי עומר

(i) כי אמר ר' יהושע דבעינן תרתי בזבחים אבל במנחות כגון עומר לא אמר

8) תוספות

א) אגב אורחא תדע אשר יישוב זו לא עולה לשתי הלחם

9) המשך דגמרא

א) קשיא

i) הרי קתני במשנה במסכת מנחות דנטמאו שירי' פסולה כמדת ר' יהושע

ב) תירוץ

i) תנא דמשנה במנחות כמדת ר' יהושע ס"ל דבעינן תרתי בזבחים

ii) ולא כמדת ר' יהושע דאלו ר' יהושע בזבחים אמר דבעינן תרתי במנחות לא אמר דבעינן תרתי ואותו תנא דמסכת מנחות ס"ל דבעינן תרתי בין בזבחים בין במנחות

ג) קשיא

i) מי איכא תנא דמחמיר טפי מיני' דר' יהושע וס"ל דבעי תרתי אף במנחות

10) המשך דגמרא

א) תירוץ

i) אלא הכי תתרוץ אשר משנה דידן מצי אתיא כר' יהושע בין בזבחים בין במנחות דר' יהושע בקושטא אית לי' אשר ציץ מרצה על אכילות

ii) ולכן בעומר איכא תרתי ולשתי הלחם מחמת ריצוי ציץ דומה מצבו כאלו לא נטמא כל עיקר

ב) קשיא א' לתירוץ דגמרא דר' יהושע אית לי' דציץ מרצה על אכילות

i) אכתי קשה הך דמנחות דקתני דפסולה כמדת ר' יהושע

11) תוספות

א) קשיא

i) ליתרצי כדלעיל:

(1) כמדת ר' יהושע דבעינן תרתי ולא כמדת ר' יהושע

(2) דאלו ר' יהושע בעי תרתי ברם ס"ל דציץ מרצה על אכילות ואותו תנא דמסכת מנחות נמי

בעי תרתי ברם ס"ל דאין ציץ מרצה על אכילות

12) מהרש"א ד"ה אלא פשיטא

א) דהכא ליכא למיפרך מי איכא תנא דמחמיר טפי מיני' דר' יהושע דבגמרא קובעין דאכן ר' יוסי קסבר דבעינן תרתי וקסבר ג"כ דאין ציץ מרצה על אכילות

13) המשך דגמרא

א) קשיא ב' לתירוץ דגמרא דר' יהושע אית לי' דציץ מרצה על אכילות

i) בברייתא קתני בהדיא דר' יהושע אית לי' דאין ציץ מרצה על האכילות

דף עח-עח:

רש"י ד"ה ביחיד לכתחלה פסולה ותד"ה הא לא קשיא ותד"ה כי מודה בנטמא

[דף עח עמוד א] בפרש"י בד"ה ביחיד לכתחלה פסולה ואם זרק כו' עכ"ל ולא חש להך פירכא דפסולה דיעבד משמע כיון דבהדיא קתני ומודה ר"י שאם זרק הורצה והמקשה לא סמך אקושייתו אלא אקושיית ועוד ה' דברים באין לכתחלה משמע וק"ל:

תוס' בד"ה הא לא קשיא הא ביחיד כו' אלא דס"ל דהציץ מרצה על אכילות וביחיד לכתחלה לא יזרוק מדרבנן כו' עכ"ל אבל אי הוה טעמא כפרש"י דבאין בציבור משום דהותרה בציבור אבל ביחיד לא הותרה הוה אסור לכתחלה מדאורייתא ומיהו בדיעבד הורצה דלא לעכב קאמר קרא וכן צ"ל לקמן לר' יוסי דמחלק בין דיעבד ובין לכתחלה היינו מדאורייתא דהא לא ס"ל טומאה הותרה אפילו בציבור ולא ס"ל נמי דהציץ מרצה ודו"ק:

[דף עח עמוד ב] בד"ה כי מודה בנטמא משום דציץ מרצה עכ"ל דמה"ט מחלק ר' יהושע בין נטמא ובין אבוד ושרוף דהכא ליכא לפרושי כפירש"י לעיל דטומאה הותרה דהא ביחיד קמיירי וק"ל:

- (1) בסוף דיבור דלעיל אכתי לא יישבנו האיך לאוקמה משנה דידן כר' יהושע לגבי עומר ושתי הלחם
- (2) המשך דגמרא
- (א) תירוץ
  - (i) ר' יהושע לא בעי תרתי אלא לכתחלה
    - (1) ומשנה דידן דמכשיר לעומר ושתי הלחם בדיעבד משתעי
    - (2) מה שאין כן משנה דמנחות דבלכתחלה משתעי
  - (ii) והא ראי' דתניא נטמא בשר או שנפסל ר' יהושע אומר לא יזרוק ומודה ר' יהושע שאם זרק הורצה
- (ב) ב' קשיות
  - (i) קשיא א'
    - (1) במנחות קתני פסולה כמדת ר' יהושע ולשון פסולה משמע דפסול אפילו בדיעבד
    - (ii) קשיא ב'
      - (1) משנה דידן משתמשת בלשון "באין" בטומאה דמשמע דכשר אף לכתחלה
- (3) בתירוץ דגמרא דלהלן פליגי רש"י ותוספות
- (4) תירוץ דגמרא אליבא דרש"י כמבואר במהרש"א
  - (א) לעולם אית לי' ר' יהושע דאין ציץ מרצה על אכילות ואף על פי כן אתיא משנה דידן כר' יהושע
  - (ב) דר' יהושע אית לי' אשר טומאה הותרה בציבור ולכן במשנה דידן דאיירי בקרבן ציבור לא איצטרך ריצוי ציץ כל עיקר ושרי לזרוק אף לכתחלה בין דאורייתא בין דרבנן
  - (ג) ומשנה דמנחות בקרבן יחיד איירי דליחיד לא הותרה טומאה ובעי ריצוי ציץ מדאורייתא וכיון דקסבר אין ציץ מרצה על אכילות ליכא תרתי ולכן פסול לכתחלה
  - (ד) אבל

- (i) בדיעבד אם זרק הורצה אפילו ליחיד מחמת דחסרון ריצוי ציץ לא מעכב
- (ii) והיינו דקתני בברייתא לר' יהושע לכתחלה לא יזרוק אבל אם זרק הורצה
- (5) מהרש"א ד"ה ביחיד לכתחלה פסולה
- (א) קשיא לרש"י
- (i) קושיא א' דגמרא אכתי במקומה עומדת אשר במנחות קתני פסולה כמדת ר' יהושע ולשון פסולה משמע דפסול אפילו בדיעבד
- (ב) תירוץ
- (i) מקשה אכן לא סמיך על קושיא א' שלו דהרי בהדיא קתני בברייתא אשר אם זרק הורצה
- (ii) ולא סמיך מקשה אלא על קושייתו דלישנא דמשנה דבאין בטומאה משמע אפילו לכתחלה
- (6) תירוץ דגמרא אליבא דתוספות ד"ה הא לא קשיא
- (א) ר' יהושע אית לי' אשר טומאה הודחה בציבור ומכל מקום משנה דידן מתיר לכתחלה בקרבן ציבור מפני דבקושטא פליג ר' יהושע על ר' יוסי ואית לי' אשר ציץ מרצה על אכילות ולכן איכא תרתי בין דם בין בשר
- (ב) והא דתניא לר' יהושע אשר אין ציץ מרצה על אכילות היינו דליחיד פסול לכתחלה ולא בציבור משום דגזרו רבנן על יחיד ולא גזרו על ציבור
- (7) המשך דגמרא כמבואר במהרש"א ד"ה הא לא
- (א) ר' יוסי אית לי' אשר אין ציץ מרצה על אכילות ואשר טומאה הודחה בציבור ולא הותרה ודלכן אף קרבן ציבור צריך ריצוי ציץ מדאורייתא
- (ב) ואף על פי כן מצי סבר כמשנה דידן דמצי אוקי למשנה דידן בדיעבד ולפרש בדומה לשיטת רש"י אשר דין דאורייתא לא מעכבא
- (8) מסקנא דגמרא בעמוד ב' לפי ביאור תוספות ומהרש"א ד"ה כי מודה
- (א) כבר קבענו לתוספות דמבארין למסקנא דר' יהושע אית לי' דטומאה לא הותרה בציבור ואף על פי כן בציבור כשרה דאיכא תרתי מחמת דציץ מרצה על אכילות ורבנן לא גזרי מידי לציבור
- (ב) ברם
- (i) כיון דמעצם הדין בעינן תרתי וסמכינן להיתירא על הא דציץ מרצה על אכילות
- (ii) באופן דנשרף הבשר או שאבוד פסול אפילו לציבור דבגוונא זו לית למימר דציץ מרצה על אכילות

תוספות ד"ה ולעכב לא

בד"ה ולעכב לא כו' אבל כשאין לו אוכלין כו' סברא הוא דפסול כו' כיון דבשעת כו' אפילו אמחשבה עכ"ל ק"ק דע"כ ר"א דסבר לקמן לר"נ דלא בעי גברא חזי בזריקה אלא בשחיטה ע"כ לית ליה האי סברא וע"ק אברייתא דלקמן דחלים בשעת שחיטה וחולה בזריקה קאמר המקשה נימא רבנן ולא ר' נתן והיאך ס"ד למימר הכי הא כיון דבעי גברא חזי לאכילה ע"כ אפילו בשעת זריקה הוא כמ"ש התוספות הכא ודו"ק: